

Byte kan också bli aktuellt om det finns starka motsättningar mellan den asylsökande och biträdet. Bedömning måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Det kan vara så att en asylsökande inte litar på sitt biträde och inte vågar berätta sina asylskäl. För att få byta ska de asylskäl som sökanden har vara sådana att det anses förståeligt att den sökande inte vågar berätta dem för sitt biträde. Byte tilläts exempelvis i ett fall när sökanden flytt förföljelse från den religiösa grupp som biträdet tillhörde. När den sökande informerat Migrationsverket om problemet tidigt, kan särskilda skäl anses finnas.

I allmänhet krävs mer än samarbetsvårigheter för att få byta. Det krävs till exempel mer än att den asylsökande inte tycker om sitt biträde, inte anser att biträdet jobbar tillräckligt hårt eller inte anser att de har tillräcklig kontakt. Det måste alltid göras en bedömning i det enskilda fallet. Även om det är svårt att få byta finns inget hinder mot att ansöka om det.

Hur kan Svenska Röda Korset hjälpa till?

Svenska Röda Korset har migrationsrådgivning via telefon på tisdagar, onsdagar och torsdagar kl. 9.30-12.00. Telefonnumret (gratisnummer) är 020-415 000. Migrationsrådgivarna talar svenska och engelska. När en person som ringer till rådgivningen har ett offentligt biträde kan rådgivaren ge allmän information men hänvisar ofta till biträdet för mer ingående rådgivning. Svenska Röda Korsets jurister agerar som huvudregel inte som offentliga biträden och har som policy att inte rekommendera särskilda jurister eller advokater. Svenska Röda Korset kan inte heller hjälpa till med att begära byte av ett offentligt biträde. I vissa fall kan Svenska Röda Korset hjälpa till när offentligt biträde saknas, exempelvis vid familjeåterförening och verkställighetshinder.

Svenska Röda Korset

Box 17563, Hornsgatan 54, 118 91 Stockholm

Telefon 08-452 46 00, Fax 08-452 46 01

E-post: info@redcross.se | Besök vår hemsida www.redcross.se

Rättshjälp i Migrationsprocessen

Oktober 2020

Vad är ett offentligt biträde?

Ett offentligt biträde är en advokat, biträdande jurist på advokatbyrå eller annan person som anses lämplig för uppdraget att företräda den asylsökande eller förvarstagna. Den sökande kan själv föreslå ett offentligt biträde. Personen ska utses om det inte finns särskilda skäl emot det. Det offentliga biträdet utses av Migrationsverket eller domstol. Det offentliga biträdet har tystnadsplikt.

Vem har rätt till offentligt biträde?

En asylsökande har vanligtvis rätt till offentligt biträde om behov finns. Det bedöms i varje enskilt fall. Behov kan saknas när det står klart att uppehållstillstånd kommer beviljas eller när ansökan anses uppenbart ogrundad och uppehållstillstånd förmodligen inte kommer beviljas. Särskild hänsyn tas dock till psykisk ohälsa och liknande som påverkar förmågan att tillvarata sina rättigheter. Asylsökande ensamkommande barn har alltid rätt till offentligt biträde. I ärenden som exempelvis familjeåterförening och arbetstillstånd, där sökanden inte riskerar utvisning, saknas rätt till offentligt biträde. Rätten saknas även vid anmälan om verkställighetshinder, alltså när det kan ha uppstått nya skyddsskäl efter att personen fått slutligt avslag i asylprocessen. Däremot har den som beviljats en ny prövning efter att ha anmält verkställighetshinder på grund av nya skyddsskäl, rätt till offentligt biträde.

Det offentliga biträdets roll under asylprocessen

Det offentliga biträdet ska tillvarata den asylsökandes intresse och vara ett stöd under asylprocessen. Biträdet ska närvara vid asylutredningen och vid eventuell muntlig förhandling i domstol. Den sökande ska hållas underrättad om ärendet. Om den sökande fått avslag och beslutet kan överklagas ska biträdet hjälpa till med överklagan om den sökande vill det. Överklagandet ska vara skriftligt. Biträdet ska förklara avslaget så att den sökande förstår skälen till varför uppehållstillstånd inte beviljats och hur de kan bemötas i en överklagan. Biträdets uppdrag avslutas när asylprocessen avslutas vilket kan vara när uppehållstillstånd beviljas alternativt när den sökande inte vill eller kan överklaga. När uppdraget avslutats har inte biträdet längre skyldighet att hjälpa klienten.

Offentligt biträde vid förvar

När en person frihetsberövas genom att tas i förvar kan ett offentligt biträde förordnas för att bistå den förvarstagna under förvarsprocessen. Vid verkställighetsförvar, som rör verkställighet av avvisning eller utvisning, där personen hållits i förvar i mer än tre dagar ska offentligt biträde förordnas. I andra fall när en person hållits i förvar i mer än tre dagar bör offentligt biträde förordnas. När personen tagits i förvar enligt Dublinförordningen kan offentligt biträde ibland också förordnas.

Vad ingår i det offentliga biträdets uppdrag?

Staten bekostar det offentliga biträdet men betalar endast för arbetet som är direkt kopplat till uppdraget, alltså sådant som rör antingen asyl eller förvar. Biträdet får i regel inte betalt för annat arbete som exempelvis socialt stöd till klienten eller för hjälp med annat rättsligt arbete. Ofta kommer därför biträdet inte kunna tillgodose klientens alla förväntningar.

När har en person rätt att byta offentligt biträde?

Yrkande om byte av offentliga biträde görs antingen till Migrationsverket eller till migrationsdomstol beroende på vilken instans som har att pröva asylärendet. För att få byta biträde krävs att den sökande visar att det finns särskilda skäl för byte. Det är svårt att få ett byte godkänt och det är svårare ju längre tid processen pågått. Om biträdet är en advokat kan en anmälan även göras om misskötsamhet till Sveriges advokatsamfund. Advokatsamfundet har i uppgift att utöva tillsyn över advokater i Sverige och att advokater iakttar god advokatsed. Det är Migrationsverket, migrationsdomstolen eller Migrationsöverdomstolen som beslutar om byte av offentligt biträde men Advokatsamfundets bedömning huruvida en advokat har agerat i strid med god advokatsed kan få betydelse i ärendet. Särskilda skäl till byte kan vara att sökanden eller biträdet flyttar vilket leder till stort geografiskt avstånd mellan dem eller att biträdet på grund av sjukdom inte kan genomföra uppdraget. Det kan också vara så att en familj sökt asyl tillsammans men att motstridiga intressen framkommit under processen som kräver olika biträden för att tillvarata alla familjemedlemmars intressen.